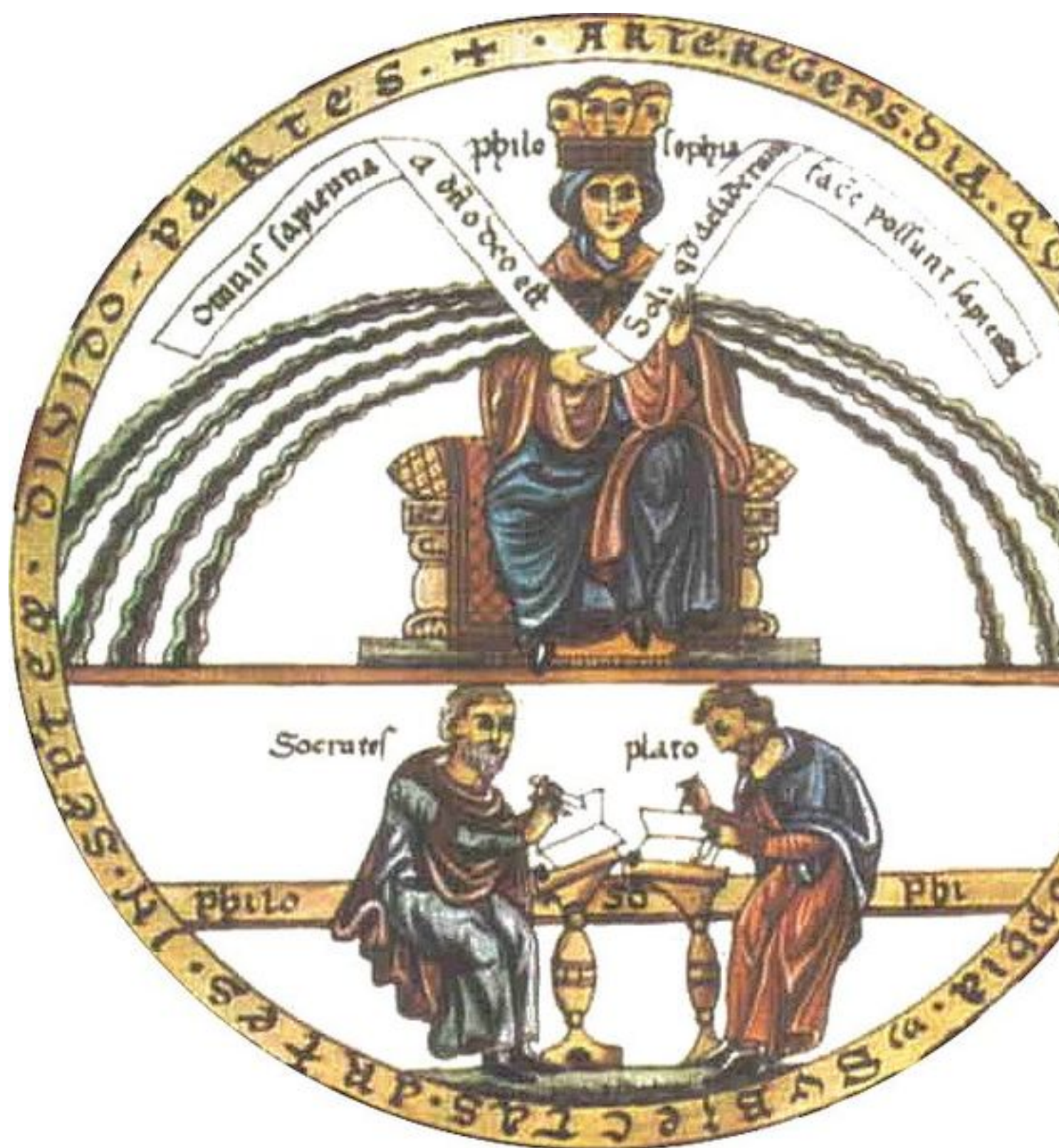

Arany János:
Honnan és hová?

Mily rövid az élet!...
Mint hullócsillag futása,
Mely földünk körébe jutva,
Lángra gyúl, és tűz-barázdát
Írva elszalad, gyorsabban,
Mint egyet pillantanál.
Útja honnan jött? hová visz?...
Míg sötét volt, s újra az lesz,
A világ-ür végtelenjén
Hol bolyongott? és hová fog?...
Ki tudná megmondani!
Míg tündöklött, addig élt.

S honnan jössz te, lélek...
Mely csak e föld gőz-körében
Vetve lángot, addig fényel,
Amíg éppen áthaladsz;
Bölcsőd és sirod homály.
Akkor lobbanál-e föl csak
Az állatban, s véle múlsz el?...
Vagy jövél a végtelenből
Ismeretlen, hosszú pályán,
S visszatérsz azon megint?...
Oh, ha nem volt, és ha nincs
E parányi csillogáson
Innen és túl folytatás:
Mily rövid az élet! –

Megfelelsz te, lélek.
Volt idő, mikor tagadták
A futamló csillagot:
Semmi az, csak földi pára,
Lobban, és fut, és el-ég.
Most a szellemet tagadják:
Semmi az, csupán anyag,
Agyvelő, vér és ideg
Összhatása, mely azonnal
Véget ér, ha szétbomol
Agyvelő, vér és ideg.
Az anyag a halhatatlan:
Fűben-fában újra éled,
Összetársul, meg elszéled
Mindörökké, szakadatlan;

Hanem e feltámadást
A szellem nem éri meg:
Ez üres hang, nincs sehol,
Pusztá réme ferde agynak,
Mílyet századok ránk hagynak –
S csak zavarja a tudást.

Oh, ti, akik jobb felemnek
Már e földön mély sírt ástok:
Oly bizonyos hát tudástok,
Hogy helye sincs védelemnek?
Nem mond ellen az a szellem;
Mely kutat, hogy támaszt leljen
Megtagadni önmagát?
S nem rettegné, ha meglelte
– Mit tudása így teremte –
Azt az örök éjszakát?...
Ah, jobb volna kissé várni,
Nehogy úgy találjon járni
Az a híres tudomány,
Mint ama gyors fénnel jára,
Mit csillagnak vélt a golyhó,
Ő azt mondá: csak gyúlt pára:
S ím, ma áll, hogy égi bolygó –
Mi lehet még ezután?

Ami annyi szívbe oltva
Élt világ kezdete olta;
Mit remélt a hindu, párz;
Amért lángolt annyi oltár,
Zengett Szíonon a zsoltár:
Hogy nem addig tart az élet
Míg alatt a testbe' jársz;
Hanem egykor újra éled,
S költözzék bár fűbe, fába
Vagy keresztül állaton:
Lesz idő, hogy visszatérhet
Régi nemes alakjába,
Megtisztúlva, szabadon;
Vagy a „boldogok szigetjén”,
Mint hivé a boldog hellén,
Vagy az üdvezültek helyén,
Mint reméli keresztyény,
Lesz dicsőbb folytatása:
Én ezt meg nem tagadom. –

Mit hisz a tudós? ő lássa,
Földi pályám' ami nézi:
Annak immár vége lesz,
Vissza senki nem idézi; –
S rövid foglalatra ez:

Mély homályban, éjféli tájban,
Kis fény is ha nagynak tetszik,
Hogy a föld körén bolyongtam:
Egy barázdát én is vontam.
Az emberek ráveték
Pillantásukat egy percig, –
S egy tudós tán megfigyelt
És lapjára, sok száz jelhez
– Ahogy csillagfutást felvesz –
Könnyed, vékony karcolással
Rólam is tőn némi jelt,
Mire reggel ő sem ismer;
S összevéri annyi mással
A jövőndő nemzedék,
Mely se kérdi tán, se tudja,
Nem is igen lesz rá gondja:
Hogy itt éltem, s a tömegben
Én is lantot pengeték.

1877 júl. 14